

Številka: 840-1/2018/2

Datum: 1. 2. 2018

Zadeva: Sklep Vlade RS o izvajanju obrambe pred točo na območju SV Slovenije – sodelovanje z združenji občin

Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano je pripravilo predlog gradiva za sprejem sklepa Vlade RS o izvajanju obrambe pred točo na območju SV Slovenije v letih 2018 in 2019.

Na podlagi predloga gradiva Vlada RS sprejema sklep s katerim se seznanja z Informacijo o izvajanju letalske obrambe pred točo s posipanjem točonosnih oblakov s srebrovim jodidom na območju severovzhodne Slovenije v letih 2016 in 2017 ter podpira izvajanje letalske obrambe pred točo s posipanjem točonosnih oblakov s srebrovim jodidom na območju severovzhodne Slovenije tudi v letih 2018 in 2019. sredstva za izvajanje obrambe pred točo se zagotovijo s v proračunu ministrstva pristojnega za kmetijstvo in občin. Za izbiro izvajalca letalske obrambe pred točo se izvede priložnostno skupno javno naročilo. Pobudo za vključenost v branjeno območje so namreč večinsko izkazale občine severovzhodnega dela Republike Slovenije, ki zajema vseh 27 občin Pomurske statistične regije, vseh 41 občin Podravske statistične regije ter dodatno občini Slovenske Konjice in Zreče iz Savinjske statistične regije ter občina Podvelka iz Koroške statistične regije. Branjeno območje obsega skupaj torej 71 občin in meri 3.775,6 km².

V gradivu podajamo informacije, da je nevarnost pojava toče je v Sloveniji velika, naša država pa sodi med območja z največjo pogostostjo neviht v Evropi. Nevihte s točo na ozemlju okoli en km² se v Sloveniji pojavijo vsako leto nekaj desetkrat, take, ki prizadenejo ozemlje nekaj km² nekajkrat, tiste z večjim obsegom pa vsakih nekaj let enkrat. Ob nevihtah škode na pridelkih ne povzročajo samo toča, temveč najbolj pogosto tudi močan veter in intenzivne padavine. Torej, četudi bi bilo mogoče nastanek toče preprečiti, ni mogoče preprečiti močnega vetra in intenzivnih nalivov, ki v največ primerih naredijo največjo škodo.

Mnenje meteorološke stroke, doma in v svetu, je povsem enotno: domneva o vplivanju umetnih zaledenitvenih jeder na podhlajene kapljice je fizikalno utemeljena in potrjena s poskusi. Dobro deluje npr. pri mirnih, slojastih oblakih. Za nevihtne oblake pa ni prepričljivih dokazov, da bi vnos zaledenitvenih jeder v nevihtne oblake statistično značilno zmanjšal točo na tleh.

Najboljši obrambi pred posledicami toče sta zaščitna mreža in zavarovanje kmetijskih pridelkov pred točo. Vendar je zaščitne mreže mogoče uporabiti le v trajnih nasadih, predvsem sadovnjakih. Večji del na novo posajenih sadovnjakov že vključuje tudi postavitev mreže. Kmetijske pridelke je mogoče zavarovati pred posledicami škode zaradi toče in pridobiti nepovratna sredstva za sofinanciranje zavarovalne premije. Delež podpore za sofinanciranje zavarovanja in obseg razpoložljivih sredstev se je v zadnjih letih, po letih zniževanja, ponovno dvignil in z letom 2018 za zavarovanje posevkov nasadov in plodov znaša 40 odstotkov obračunane zavarovalne premije, za zavarovanje sadja se je odstotek sofinanciranja dvignil z dosedanjih 40 na 50 odstotkov obračunane zavarovalne premije ter za hmelj in grozdje z dosedanjih 30 na 50 odstotkov obračunane zavarovalne premije.

Povzemamo tudi, da Ministrstvo za zdravje opozarja, da se je potrebno zavedati, da je vnos srebrovega jodida vnos tujerodne kemikalije v okolje, kateri bodo izpostavljeni ljudje in drugi živi organizmi, kot tudi njenim razgradnim produktom. Urad za kemikalije pri Ministrstvu za zdravje

je v svoji preliminarni analizi tveganja opozoril, da ni mogoče izključiti tveganja, ki ga za zdravje ljudi in okolje povzroča srebro, ki je razgradni produkt srebrovega jodida.

Vidnejši predstavniki lokalnih skupnosti, ki zastopajo mnenje prebivalcev severovzhodnega dela Slovenije, sporočajo, da stališča strokovne javnosti prebivalci ne sprejemajo. Razen lastnih opažanj, izpostavljanja izvajanju obrambe pred točo v sosednjih državah (Avstrija in Hrvaška) drugih merljivih kazalnikov ne morejo predložiti. Predlog za podporo izvajanju obrambe pred točo z letali na območju severovzhodne Slovenije tako utemeljujemo na podlagi družbenega vidika ob upoštevanju pričakovanj na podlagi aktivnosti v preteklih obdobjih.

Predlagamo, da se proračunska sredstva Republike Slovenije namenijo za sofinanciranje aktivnosti, v deležu do 35 % vrednosti projekta obrambe pred točo le, v kolikor bo izkazan tudi zadosten interes lokalnih skupnosti. Smatra se, da bo interes lokalnih skupnosti izkazan, v kolikor bo v izvajanje vključenih vsaj polovica občin z branjenega območja. V kolikor branjeno območje zajema tudi Prekmurje, mora biti v projekt vključenih vsaj 10 občin s področja Prekmurja. Vljudno prosimo, da nam vaše soglasje oziroma morebitne pripombe posredujete **do srede, 21. 2. 2018.**

Za morebitna vprašanja in informacije v zvezi s predlogom se lahko obrnete na Mihaela Alič, po elektronski pošti: mihael.alic@gov.si ali na telefon 01 478 92 27.

Z lepimi pozdravi.

Pripravil:
Mihael Alič

Tadeja Kvas Majer
generalna direktorica

Poslano po e-pošti:

- Skupnost občin Slovenije, info@skupnostobcin.si,
- Združenje občin Slovenije, info@zdruzenjeobcin.si,
- Združenje mestnih občin Slovenije, zmos@koper.si.